

одночасним поблагливым ставленням до наркозалежних проводять потужну антинаркотичну пропаганду серед груп населення, які відносяться до групи ризику, а також здійснюють жорсткий контроль за незаконним обігом наркотиків в державі.

На наш погляд, саме такий підхід до боротьби з наркозлочинністю є найбільш ефективним способом боротьби із незаконним обігом наркотиків, так як держава при такому підході, здійснює комплексний підхід щодо боротьби з цією проблемою.

Отже, підводячи підсумок можемо зазначити, що в різних країнах є різне бачення та підходи до вирішення проблеми пов'язаної із незаконним обігом наркотиків, які діють з різною ефективністю.

Саме тому, на основі аналізу зарубіжного досвіду боротьби із незаконним обігом наркотиків, слід визначити найбільш ефективний спосіб боротьби з незаконним обігом наркотиків, та на законодавчому рівні прийняти відповідні нормативно-правові акти, які б відповідали сучасним потребам практики.

Список використаних джерел:

1. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання [Текст]: Науково-практичний посібник / А.А. Бова, В.І. Женунтій, А.П. Закалюк та ін.; За заг. ред. А.П. Закалюка. – К.:2006. – 296 с.
2. Актуальні проблеми боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів в Україні. Загальна частина [Текст]: курс лекцій: у 2-х кн. Кн. II / О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук, О.М. Стрільців, Я.І. Слободян та ін.; за ред. С.М. Моїсєєва. – К. – Ів.-Франк.: Київ. Нац. ун-т внутр. справ, Прикарпатський юрид. ін.-т ЛьвівДУВС, 2008. – 270 с.
3. Российские наркоманы гибнут от дезоморфина [Електронний ресурс] <http://www.chaspik.spb.ru/russian/rossijskie-narkomany-gibnut-ot-dezomorfina/>
4. Волошук, А.М. Організаційно-правові засади та практика запобігання незаконному обігу наркотиків [Текст]: навч. посіб. / А.М. Волошук, О.О. Юхно. – Одеса «ОДУВС», 2011. – 266 с.

Зворотна дія Закону про кримінальну відповідальність у часі при призначенні покарання за злочини у сфері господарської діяльності, вчинені до 17 січня 2012 року

Тучков С.С., суддя Комунарського районного суду міста Запоріжжя, кандидат юридичних наук

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» від 15 листопада 2011 року (далі по тексту – Закон України від 15 листопада 2011 року), який набув чинності 17 січня 2012 року, внесено зміни в санкції заборонних норм, визначених у розділі VII КК України. Значний відсоток цих змін торкався заміні покарання у виді позбавлення волі на певний строк на покарання у виді штрафу.

Певні складнощі при призначенні покарання за скоєння злочинів у сфері господарської діяльності, за вчинення яких можливе призначення покарання у виді штрафу у розмірі понад трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, які завдали значну майнову шкоду та вчинені до 17 січня 2012 року, виникають під час застосування положень передбачених ч.2 ст.53 КК України щодо призначення покарання у виді

штрафу у розмірі не меншому за розмір завданої злочином шкоди (тут і далі мається на увазі розмір шкоди більший за максимальний розмір штрафу передбачений у відповідній санкції статті). Мова йде про злочини, за вчинення яких відповідальність передбачена, зокрема, у ч.2 ст.205, ч.3 ст.212, ч.3 ст.212-1, ч.2 ст.222, ч.ч. 2,3 ст.224 КК України.

Пропонується в порядку обговорення надати власне бачення вирішення питання призначення покарання в контексті приписів ч.2 ст.53 КК України за злочини у сфері господарської діяльності, що спричинили значної шкоди та вчинені до 17 січня 2012 року, кримінальне провадження по яким здійснюється вже після означеної дати.

Так, згідно ст. 4 КК України злочинність і караність, а також інші кримінально-правові наслідки діяння визначаються законом про кримінальну відповідальність, що діяв на час вчинення цього діяння. Зі змісту ст. 5 вказаного Кодексу вбачається, що закон про кримінальну відповідальність, який скасовує злочинність діяння, пом'якшує кримінальну відповідальність або іншим чином поліпшує становище особи, має зворотню дію в часі. Закон України від 15 листопада 2011 року за вчинення злочинів, досліджуваної групи, основне покарання у виді позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді штрафу. Також цим Законом стаття 53 КК України викладена в новій редакції, яка змінила загальні принципи визначення покарання у виді штрафу.

Згідно загальних засад призначення покарання, передбаченого у ст.65 КК України, суд призначає покарання у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, за винятком випадків, передбачених ч.2 ст.53 КК України.

Слушним є аргумент прихильників призначення штрафу у розмірі завданої шкоди стосовно того, що штраф, незалежно від його розміру є менш суворим видом покарання, ніж позбавлення волі. Дійсно, згідно ст.51 КК України в системі покарань штраф є найменш суворішим покаранням, а позбавлення волі на певний строк майже найсуворішим. Але, вбачається, що при вирішенні розглядуваного питання перш за все слід виходити з основоположних принципів дії кримінального закону у часі. Так, за теорією права Закон України від 15 листопада 2011 року являє собою нормативно-правовий акт, який складається з правових норм. Цим Законом у КК України введено (а по суті викладено в новій редакції) частину норм. Зокрема це стосується ч.2 ст.53 КК України. Якщо проаналізувати законодавчий припис, передбачений у ч.2 ст.53 КК України, то, у порівнянні з попередньою редакцією відповідної норми, можна зробити висновок про підвищення нижньої межі покарання у виді штрафу за вчинення злочинів у сфері господарської діяльності, за які передбачене основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Вбачається, що таке збільшення міри покарання являє собою саме посилення відповідальності особи. Частина положень Закону України від 15 листопада 2011 року спрямована на зміну норм КК України в частині відповідальності за вчинення злочинів у сфері господарської діяльності. Більшість цих змін стосується саме гуманізації відповідальності шляхом заміни покарання у виді позбавлення волі на певний строк покаранням у виді штрафу. Отже

можна зробити висновок, що після набрання чинності внесених цим законом змін, частина норм кримінального закону частково пом'якшила кримінальну відповідальність, а інша частина її посилила, зокрема, щодо збільшення нижньої межі штрафу у ч.2 ст.53 КК України.

За таких обставин вбачається за доцільне при призначенні покарання брати до уваги положення саме ч.3 ст.5 КК України, та призначити покарання за злочини у сфері господарської діяльності, вчинені до 17 січня 2012 року, у виді штрафу в межах, установлених у санкції відповідної статті.

Також слід зазначити, що згідно ч.5 ст.53 КК України (у випадку надання їм зворотної дії) у разі несплати штрафу він може бути замінений залежно від категорії відповідного злочину на покарання у виді позбавлення волі на строк від одного до дванадцяти років. Дана можливість призначення замість покарання у виді штрафу майже найсуворішого покарання – позбавлення волі на певний строк зводить нанівець «волю законодавця» щодо гуманізації відповідальності за вчинення господарських правопорушень вкладену у зміст Закону України від 15 листопада 2011 року. За будь-яких обставин така можлива заміна покарання погіршує становище особи, яка вчинила злочин у сфері господарської діяльності до 17 січня 2012 року. Це ще раз доводить, що положення ч.2 ст.53 КК України в частині призначення покарання у виді штрафу у розмірі не меншому за розмір завданої шкоди злочинцями у сфері господарської діяльності, які вчинені до 17 січня 2012 року, не мають зворотної дії у часі.

Таким чином, положення Закону України від 15 листопада 2011 року частково пом'якшують кримінальну відповідальність та поліпшують становище особи, а частково посилюють кримінальну відповідальність та іншим чином погіршують становище особи. Тому зворотню дію в часі мають лише норми цього Закону, що скасовують чи пом'якшують кримінальну відповідальність або іншим чином поліпшують становище особи.

Про деякі правові засади виконання покарання у виді позбавлення волі в Україні

Колб І.О., старший прокурор відділу прокуратури міста Києва, кандидат юридичних наук

Однією з проблем, що потребує розв'язання у Державній кримінально-виконавчій службі (далі – ДКВС) України та має безпосереднє відношення до ефективності реалізації на практиці виконання покарання у виді позбавлення волі, є необхідність удосконалення організаційно-правових засад його виконання покарання. Як з цього приводу зазначено в Концепції державної політики у сфері реформування ДКВС України, незважаючи на те, що у 2003 р. було прийнято КВК, в якому закладено нові засади виконання покарань, на сьогодні в Україні фактично збережено радянську систему управління виправними закладами з притаманними їй рисами адміністративно-командного управління, що